

UNITÁRIUS ÉLET

XL. ÉVFOLYAM 3. SZÁM

1986. MÁJUS-JÚNIUS

CSALÁDVÉDELEM

Azok a kérdések, amelyek társadalmunk egészét foglalkoztatják, természetesen az egyházak érdeklődésének középpontjában is állnak.

Mi, unitáriusok is egyetértünk azzal az általános megállapítással, hogy a családvédelem problémakörének középpontjában a legfiatalabbaknak és a legidősebbeknek a kérdése áll.

A gyermekekkel kapcsolatosan sajnálattal olvastuk azokat a statisztikai adatokat, amelyek arról szólnak, hogy hazánk lakossága, ha kis mértékben is, de csökken. Ez másként fogalmazva azt jelenti, hogy mind kevesebb gyermek születik. Mi úgy érezzük, hogy e tényt nem lehet csak gazdasági mutatókkal mérni. A vallásos ember a családalapításkor gondol az eljövendőkre. A régi időkben még sokan emlékeznek híveink közül a sokgyermekes családokra, amikor valaki büszke volt arra, hogy 6-8 vagy 10 gyermekes családból született. Ha eleinknek volt bátorsága az akkor adott családi keretek között, szerényebb egészségügyi ellátási lehetőségek mellett sok gyermeket szülni és felnevelni, akkor nekünk is kötelességünk volna az egyke helyett a legalább három gyermekes családot tekinteni az igazi magyar családmódelnek.

Az öregek gondja az utolsó évtizedek új problémája. Régen is voltak öregek szép számmal, de azok rendszerint a családban maradtak. Ma a városiasodó környezetben sok a magányos öreg ember. A velük való törődés nemcsak állami szociális feladat, hanem egyházi gond is. A presbiterok segítségére lehetnek a lelkészek, de más önként jelentkezők is, hogy egyházközségeink öregjeit ápoljuk, látogassuk, gondjaikon — amennyiben lehetséges — enyhítsünk. A gyülekezetek lelkipásztorai szeretettel várják azokat a társadalmi munkásokat, akik ilyen feladatot vállalnának.

ÖRÖM

A két kicsi még szinte egymásról sem tudva, máris az egyik legcsodálatosabb érzésnek, a testvéri szeretetnek örvendez. Az újszülöttet, a család legapróbb tagját még a hároméves fiúcska is gondoskodással öleli, s anyjuknak dupla örömet jelent, hogy az elsőszülött is megbarátkozott a gondolattal: eddigi, közös otthonukba új társ költözött. A fiatal mama arcáról a fénykép beállítása miatt csak egy pillantásnyit láthatunk, de ez éppen elég ahhoz, hogy érezhessük azt a kimondhatatlan örök szeretetet, amelyet az anya nyújthat a gyermekeinek.

(A felvétel Bruce Southworth New York-i unitárius lelkész görög származású feleségét ábrázolja gyermekeivel.)

Vera

A magyar békemozgalom törekvései

Az idei békeévet a május 8-i üléssel nyitotta meg az Országos Béketanács.

A nemzetközi békeév programja természetesen mindnyájunk egyetemes ügye: a háború elkerülése.

Mindazok ellenére, amik az elmúlt hetekben történtek, és hátráltatni látszanak a genfi kezdeményezéseket, reménykedünk abban, hogy sikerülni fog végül is a nukleáris háború veszélyének elkerülése, a fegyverkezési verseny megállítása. A nehézségeket gyarapítja az az esztelen terrorizmus is, mely e földön sokfelé és különféle formákban nyilvánul meg. A terrorizmusnak minden eszköze és eszelekedete egyértelműen elítélendő.

Az idei békeévvvel kapcsolatosan örvendetes jelként állapította meg Barabás Miklós, az Országos Béketanács főtitkára azt, hogy jelentősen növekedik a fiatalok részvétele a békemozgalomban.

Élénkebb az érdeklődés az üzemi munkásság és bi-

zonyos értelmiségi rétegek körében is. Értékeljük a magyar pedagógusok békemozgalmi törekvéseit.

A békemozgalom a helsinki záróokmány szellemében mindenkiben szövetségest lát, akivel az alapvető kérdésekben — a nukleáris világkatasztrófa elhárításában egyet tudunk érteni.

Örvendünk annak, hogy az ENSZ közgyűlése is kifejezte azt, hogy a béke megvédése egyetemes ügy.

Azokon az egyházi konferenciákon, melyeken egyházunk képviselői az idén tavasszal Angliában és az NSZK-ban egyházi környezetben részt vettek, gyarapodó érdeklődést és aktivizálódást tapasztaltak. Az egyházi békemunka része az országot és — reméljük — az egész világot átszövő békemozgalmi törekvéseknek. A helyi kezdeményezések éppen olyan fontosak, mint a különböző szinten rendezett konferenciák, nemzetközi találkozók. Újabban a turizmust is a békemunka egyik eszközének igyekezzünk felhasználni.

F. J.

KONFIRMÁCIÓ

Káténk tanítása szerint az ember Isten gyermeke. Ez a megállapítás további következtetésekre indította anyaszentegyházunkat, amiből megszületett a 47-ik kérdés és felelet, ekképpen: Melyek az Isten által adott lelki tehetségeink?

Az Isten által adott lelki tehetségeink a következők: *hit, értelem, szabadakarat, lelkiismeret és szeretet.*

Gondolkodjunk el ez örömdetes tény fölött, hogy Isten megáldott minket ezekkel a lelki ajándékokkal. Már kisgyermek korban jelentkeznek bennünk ezek a képességek, a magunkkal hozott csírák kezdenek kibontakozni az esztendő múlásával. Az iskolás kor, el egészen az egyetem befejezéséig, a kibontakozás esztendeit kínálja.

A munkábaállás és a munkálkodás pedig a legjobb „iskola” emberségünk megépülésének útján. Az így megépülő ember, a felsorolt tehetségek hordozójaként, szilárdan helyt tud állani az életben; tudatában van annak, hogy híven kell sáfárkodnia lelki értékeivel a földi életben, ahol két határkö között él. Az egyik határkö a születés, a másik a halál, amikor befejeződik földi élete. Ezekben az évtizedekben a két határkö között megtanulja, megtapasztalja az ember, hogy ezek a lelki tehetségek rendkívül fejlődőképesek, és nagyon rugalmasak, mozgékonyak. Ebből a belső mozgékonyaságból nagyon fontos felismerés adódik, aki életének folyamán figyelni önmagát. Az a felismerés, hogy egy sajátos értéktétel alakul ki benne. S ez az értéktétel mindenekelőtt önmagára irányul, és önmagára irányulván, képes megállapítani, hogy semmihez sem hasonlítható boldog öröm járja át bensejét. Boldog öröm, mivel tapasztalja, hogy megnövekedtek benne az Istentől kapott lelki képességek. S ezek a megnövekedett lelki képességek, mint jó testvérek élnek benne: a hit összeölelkezik az értelemmel a szabadakarat emelőrúdján, a lelkiismeret segítségével s együtt belemerülnek a szív melegének fürdőjébe, ahonnan mikor felemelkednek egyértelműen tapasztalják, hogy egyfajta születés zajlott le bennük! Megszületett bennük a *szeretet*. Sok-sok testvéri együttmunkálkodás után a szeretetnek kis csírájából megszületett az erős és tevékeny szeretet.

De még mást is tapasztalnak ezenközben. Azt, hogy ezek a lelki képességek, melyeknek olyan tulajdonságaik vannak, hogy növekednek, nincsenek csak a maguk erejére bízva. Az Isten, aki teremtő Isten, egyúttal gondviselő Isten is. Menetközben mindig jelen van a segítség, a gondviselés. Összefog, együttmunkálkodik a teremtő és gondviselő Isten a munkálkodó, önmagát építő emberrel. Az Istenben bízó embert rendkívüli módon táplálja és erősíti ez a hit. Hitünk segítségével és erejével bízunk ebben a két oldalról érkező támaszban. Az egyik oldalon a teremtő és reánk szeretettel gondot viselő Isten, a másik oldalon pedig az önmagát építő ember, a kapott és megerősödött lelki képességeivel. S mivel kimondottan lelki és szellemi dolgokról beszélünk az „egyik oldal” és a „másik oldal” semmiképpen sem jelent két oldalt! Hanem jelent együttest. Együtt az Isten és az ember. Az Úr Jezus azt mondta, hogy az ember Isten temploma.

Az előzőekben folyton arról szöveztünk, hogy a jó Isten megáldott minket lelki képességekkel, és hogy ezek a lelki képességek bennünk megnövekednek. Szólhattunk volna arról is, hogy a jó Isten megáldott minket ezekkel a lelki képességekkel, de ezek a lelki képességek bennünk nem növekedtek semmit. Ez is előfordul, mert szabadakaratunk van és kísértések környekeznek meg, és így tovább. Azonban ezúttal nem ezekről szöveztünk. Arról szöveztünk, hogy megépülhet az ember. Van kire tekintenünk, amikor a magunk megépülésének jegyeit kívánjuk magunk elé állítani. Jezusra tekintünk, akiben ezek a lelki képességek mind-mind jelen vannak, jó testvéreként, felnőtt módon. Jellemző, hogy miután Káténk megállapítja, hogy az ember Isten gyermeke és felsorolja, hogy milyen lelki képességekkel indít el minket a földi

életben — nyomban Jézusról tanít, az ő életével ismerteti meg, és az ő lelki nagyságát, megépült emberiségét állítja elé.

Mi is, az unitárius egyház, azért hívtuk a konfirmációi korba lépő ifjakat konfirmációs előkészítésre, majd vallástételre és úrvacsoravételre pünkösdi ünnepén, május 18-án, hogy felvázoljuk előttük a hitében és morális-erkölcsi tartásában felnövekvő ember útját.

Felelősségünk — az egyház, a szülők és az ifjak felelőssége igen jelentős!

Beneze Márton

A budapesti egyházközség pénztárába „egy öreg presbiter” 500 forintot adományozott az idei konfirmáció költségeire.

IMÁDSÁG

**ÖRÖK BÍRÓ, VILÁGNAK ALKOTÓJA,
KI, AMI TÖRTÉNT, EL NEM FELEDED.**

Hallgasd meg a mi könyörgésünket az imádságnak ebben a megszentelt órájában. Mert Te vagy a mi reménységünk és bizodalunk gyermekségünkől fogva.

A Te igazságod felhat az égig, mert örülnek és örvendeznek mindazok, akik keresnek Téged.

Boldog az, akit Te kiválasztasz és magadhoz fogadsz, hogy lakozzék a Te tornácaidban. Hadd teljesedjünk meg a Te házádnak javaival, a Te templomodnak szentségével.

Csodálatos dolgokat szólasz nekünk a Te igazságodban üdvösségünknek Istene, e föld minden szélének és a messze tengernek bizodalma:

- aki hegyeket építesz erőddel, és körül vagy övezve hatalommal,
- aki napkelet és napnyugat határait megörvendezteted,
- aki meglátogatod a földet, és elárasztod, és nagyon meggazdagítod azt,
- aki megítatod barázdáit, göröngyeit meglapítod, záporosóval meglágyítod, termését megáldod.

Megkoronázod az esztendőt jóvóttoddal, és a Te nyomdokaidon gazdagság fakad.

Csipegnék a puszták legelői, és a halmokat vígság övezi.

Erőssége voltál a gyöngének, erőssége a szegénynek szorongásában, és a szélvész ellen oltalom.

Uram, Te adsz nekünk békességet.

Diesérünk Uram, teljes szívünkkel, hirdetjük minden esodatételedet, mikor látjuk egyre távoluló egeidet, „a Te ujjaiddal munkáit — a holdat és a esillagokat — amelyeket teremtetél”.

Az egek beszélik a Te diesőségedet, és kezdenek munkáit hirdeti az égboltozat. Te tanítasz minket az élet ösvényére. Teljes öröm van Tenálad, a Te jobbedon gyönyörűségek vannak örökké.

Bírálj meg minket, Urunk, a mi igazságunk és ártatlanságunk szerint.

„Diesőíts meg minket, Atyánk, Te magadnál azzal a diesőséggel, amellyel birtunk Te nálad.”

„Szentelj meg minket a Te igazságoddal, mert érezzük, hogy a Te igéd igazság.”

Serkenj fel mellettünk, Te aki paranesóttál ítéletet.

Tudjuk, érezzük, hogy a Te ítéleteid változhatatlannak, s mindenestől fogva igazságosak. Szeretjük a Te házádnak való lakozást és a Te diesőséged hajlékának helyét.

Mutasd meg nekünk a Te utadat, hogy járassunk a Te igazságodban és teljes szívvel féljük nevedet.

Emlékezzél meg, Uram, irgalmasságodról és kegyelmedről, mert azok öröktől fogva vannak.

(Bibliai szöveg)

Amen.

Dr. Jakab Jenő

SAJTÓTÖRVÉNY

Hazánk parlamentje új sajtótörvényt fogadott el, mely a mai kor követelményeit is figyelembe véve szabályozza a sajtóval kapcsolatos problémákat. Az új törvényt a napilapok bőven ismertették.

Az előterjesztett javaslatot támogatók közt volt dr. Berecz János a központi bizottság titkára, aki a többiek közt ezeket mondotta:

A sajtó fontos feladata, hogy hiteles képet nyújtson hazánk politikai, gazdasági, tudományos és kulturális életéről, segítse a társadalmi jelenségek közötti összefüggések megértését, és mozgósítson a társadalmi cse-

lekvésre. Mindenütt fel kell ismerni, hogy a tájékoztatás politikai kérdés, a tájékoztatás elmulasztása pedig politikai hiba.

Bányász Rezső államtitkár, a Minisztertanács Tájékoztatási Hivatalának az elnöke hangsúlyozta, hogy sajtónk sokban segítette és még fokozottabban segítheti a nemzeti közmegegyezés formálását.

Összefoglalójában a miniszter kifejtette: az újságíró a közérdeket képviseli, ezért indokolt megfogalmazni, hogy hivatása gyakorlása során fokozottabb védelemben részesüljön.

Az IARF frankfurti tanácsulése

Szokás szerint márciusban került sor az IARF végrehajtó bizottságának tanácsülésére, melyet most első ízben tartottak a szövetség új irodahelyiségeiben, Dreieich utca 59. alatt.

Az ülésen dr. Nikkyo Niwano kivételével valamennyi tanácsstag jelen volt. A 80. évét betöltött volt IARF elnököt az ülés szeretettel köszöntötte.

A szokásos tárgysorozati pontok — költségvetés, zárszámadás, jelentések — után került sor az 1987. évi kongresszussal kapcsolatos kérdések megtárgyalására. A kongresszus színhelye az USA California államában San Francisco város közelében levő Stamford egyetem, július utolsó és augusztus első napjaiban.

A téma: a vallásosság találkozása a XXI. századdal. Az ünnepség fő szónokául az ismert dél-afrikai apartheidellenes békeharcos Desmond Tutu anglikán püspököt kérték fel, akivel egy tavalyi, Nairobiban tartott békekonferencián Bartók Béla főgondnokunk is megismerkedett.

A tanácsülés jelölést tett az 1987-ben megválasztandó új szolgálattevőkre. Elnöknek dr. Eugen Pickett-et, az amerikai unitáriusok eddigi elnökét, mostani alelnököt jelölték, alelnöknek Margaret van Durseen holland asszonyt és pénztárosnak ismét Y. Yamamoto shinto főpapot, aki e tisztet eddig is betöltötte. A végrehajtó bizottság tagjaiul újra jelölték dr. Kovács Lajos és dr. Ferencz József püspököket. Új ember lesz a végrehajtó bizottságban egy Fülöp-szigeti asszony (Bituen Pablo) és egy afrikai, lagosi unitárius lelkész (Olatunji Matimoju), személyükben területileg bővül a bizottság összetétele.

Az ülést követően püspökünk részt vett a Bad Boll-ban megtartott IARF — Evangélikus akadémiai na-

pok tavaszi ülésén, ahol több alkalommal felszólalt. Végül Dürbenben a pestlőrinci templomrenováláshoz is hozzájárult dűreni gyülekezet presbitériuma előtt tartott beszámolót, és köszönte meg egyházunk iránt tanúsított megértő segítségüket.

(Balról jobbra) Lucie Meijer, Kay Montgomery, Natalie Gulbrandsen, Y. Yamamoto, dr. R. Smith, dr. E. Pickett, N. Miyake, dr. Kovács L., D. Gehrmann, Irmtrud Schmalenbach. (Hátsó sorokban) dr. Ferencz J., M. van Durseen, R. Chaudhury, S. Goto, dr. D. Kafka és többen mások, köztük japán tolmácsok

40 ÉVES ÉVFORDULÓ

Meghitt ünnepség színhelye volt a Nagy Ignác utcai gyülekezetnek megtelt „téli temploma” — az első emeleti gyülekezeti terem — március 16-án, az istentiszteletet követően. Huszti János lelkész köszöntötte a gyülekezetet, és annak nevében Gálffy Gábor gondnok, valamint a főhatóság nevében dr. Nyiredy Szabolcs főgondnok-helyettes, abból az alkalomból, hogy súlyos betegsége miatt, több mint 2 hónapos kényszerű távollét után, ez alkalommal vegyezt első szöszeki szolgálatát. Egyben ez a nap volt 40 éves lelkészkedése jubileumi ünnepsége is, hiszen 1946. március 1-jével kapta első lelkészi kinevezését a kocsordi gyülekezetbe, ahonnan Dunapatajra, a Hőgyes Endre utcai központú Duna-Tisza-közi Szórványegyházközsegen és Pestlőrincen keresztül vezetett lelkipásztori élet-

útja a jelenlegi, Nagy Ignác utcai templom és gyülekezet szolgálatáig. Az üdvözlések elhangzása után a gyülekezet tagjai virággal, őszinte szeretettel kifejező kézfogásokkal és ölelésekkel fejezte ki köszöntését Huszti Jánosnak.

Úgy érzem, hogy ide kívánczik a két üdvözlés teljes szövege, mely mindennél jobban kifejezi az ünnepi alkalom jelentőségét.

Gálffy Gábor gondnok köszöntése: „Hálás szívvel mondok köszönetet a jó Istennek azért, hogy visszaadta egészségedet, és mindannyiunk örömeire ismét átveheted helyedet az egyházközsegen vezetésében. Kérem Istent, hogy eddigi munkabírsodát még sok hosszú éven át tartsa meg.

Főtisztelendő Püspökhelyettes Úr, kedves János Barátom!

Mai istentiszteletünk rendje egy kissé eltér attól, amit megszoktunk, mert köszöntéssel fejeződik be.

Életed egyik jeles napjához érkezél: most van lelkipásztori szolgálatod kezdetének negyven éves fordulója. Ez alkalommal engedd meg, hogy egyházközsegen minden híve és a magam nevében is sok-sok szeretettel köszöntselek, és még nagyon hosszú, áldásos szolgálatot kívánjak neked.

Nem tudom, Téged milyen érzéssel tölt el az, hogy lelkipásztori munkálkodásod negyven éves jubileumához érkezél — nem tudom. Egyet azonban igen: bennem őszinte, szívből jövő örömet és hálát érzést fakaszt, hogy Te értünk vagy, hogy Te a miénk vagy.

Azt sem tudom, feltűnt-e neked, hogy Isten kegyelméből Te olyan nemes, fennkölt élethivatást választottál magadnak, amelyre a mi gyönyörű magyar nyelvünk több kifejezést is szentel: lelkész, lelkipásztor, pap, lelkiatya. Tulajdonképpen ugyanazt a foglalkozást

jelenti mindegyik, de más-más a zamata, a töltése mindenkinek. Úgy érzem, akkor járok legközelebb a valósághoz, ha azt mondom, hogy az eddigi életemben Te egyszerre voltál mind a négynek igaz szolgálója — ami csak nagyon keveseknek, a kiválasztottaknak, az elhivatottaknak adatott meg.

Kedves Püspökhelyettes Úr, kedves János Barátom! — A világ-irodalom gyöngyszemei közül az egyik legszebb verssel, Loewe: Az óra című balladájával fejeztem be a 40 éves szolgálatod ünneplésére is egybegyűlt hívek nevében köszöntésemet.

Kérem a mi jó Istenünket, hogy életed hosszúra szabja, hogy továbbra is egyszerre lehess az említett hivatások megtestesítője — egyház-községünk, egyházunk, családod és mindannyiunk öröme — Ámen.

Dr. Nyiredy Szabolcs főgondnok-helyettes köszöntése:

„Szeretett Testvéreim!

Örül a lelkem, hogy a budapesti gyülekezetben ezen a meghitt, ünnepi alkalommal is itt lehetek.

Engedtesse meg, hogy a gyülekezet kis ünnepségéhez — melyet az Isten segédelmével betegségéből felépült és Őt éppen 40 esztendeje szolgáló lelkészének szívbeli köszöntésére rendezett — az egyetemes egyház nevében is csatlakozzam.

Szívem teljes melegével köszöntöm Huszti Jánost, a gyülekezet lelkészét, egyházunk püspökhelyettesét.

Köszönöm neki — személy szerint is — azt a sok-sok lelki táplálékot, melyben hosszú évek óta ebben a gyülekezetben vasárnapról vasár-

napra részesít. És köszönöm egyházunk egyeteme nevében azt, amit mint püspökhelyettes, az egész magyarországi unitáriusságért tett és tesz.

Adjon neki az Úr hosszú életet, hogy gyülekezetét jó egészséggel, töretlen energiával vezethesse az eddigi úton és hogy anyaszentegyházunk egyetemes érdekeit is ugyanúgy szívvel-lellekkel szolgálja, mint eddig.

Huszti János lelkész, válaszában megköszönte az üdvözlések meleg és meghitt — ahogy mondta: „számára sok örömet szerző” szavait, majd így folytatta: „csakis Isten iránti hálával gondolok a hosszúnak tűnő, de mégis olyan gyorsan elrepült időre — még akkor is —, ha éppen most nem lehet itt az a két személy, akinek az elindítást köszönhetem. Mindenekfelett édesanyámra gondolok, aki három hete pihen és alussza örök álmát a pest-lőrinci temetőben. Hiszen Isten után neki köszönhetem elsősorban az életet, és azt a sok-sok szeretetet és buzdítást, amellyel nemcsak hogy elindított — reformátusnak születve — az unitárius lelképásztori pályán, de gondoskodásával bátorított és olyan sokat segített, éppen a nehézségek időszakában.

És nagyon sajnálom — hogy hivatalos külföldi útja miatt — ma nem lehet itt egyházunk főpásztora, dr. Ferencz József püspök úr, aki dr. Szent-Iványi Sándor, egyházunk akkori elnöke kinevezésével 1946. március első napjainak nehéz időszakában Kocsordra kísért és sok figyelemmel és szeretettel segített legyőzni a kezdésnek nehézségeivel terhelt időszakát. De ott volt velem

akkor is, amikor nem sokkal később a Dunapatajra történt beiktatásom szolgálatát nagy gondoskodással véggezve, segített kezembe adni — a később tragikus sorsú gyülekezet — akkori életének ügyét és irányítását.

Huszti János lelkész ezek után érdekes visszapillantást tett az elmúlt 40 évre. Elmondotta, hogy a műtétjét követő időszakban, amikor lábadozóként még szobájához volt kötve, a negyven esztendő alatt pontosan vezetett feljegyzéseiből összeállította lelkészi szolgálatának számszerű adatait. Eszerint 2962 ünnepi és rendes vasárnapi istentiszteletet tartott. Rádiós szolgálatának száma: 43. Úrvacsorát osztott 529 alkalommal, esketett 101 ifjú párt és keresztelt 243 gyermeket. Bibliamagyarázatainak száma 306 és eltemetett 716 halottat, akik között — részben más lelkészekkel való közös szolgálat végzésben — volt nyolc lelkész, 2 kántor, 1 főgondnok, három lelkész feleség, illetve özvegy, 22 egyházközségi gondnok, szórványgondnok vagy más tisztségű egyházközségi előjáró és 78 presbiter.

„Elvégzett lelkészi szolgálataimra csak Isten iránti hálával tudok visszagondolni — az örömet szerzőkre boldogan, a fájó temetésekre könnyesen —, megköszönve a mindenség URÁNAK gondviselő szeretetét, melynek segítségével a már mögöttem levő és számomra felemelően szép 40 éves utat megjárhattam” — fejezte be Huszti János lelkész a visszaemlékezést.

Krónikások voltak: Rohácsi Zsuzsa és Fülöp Judit.

Nagy-Britannia és Észak-Írország Unitárius és Szabad Keresztény Egyházainak közgyűlése

Egyházunk képviselőjében részt vettem április 4. és 7. között Nagy-Britannia és Észak-Írország Unitárius és Szabad Keresztény Egyházainak szokásos évi közgyűlésén.

Külföldi vendég a szokottnál kevesebb volt (4 észak-amerikai és — rajtam kívül — mindössze 1 francia Európából), viszont a megszokott barátsággal fogadtak, és hivatalosan is, de magánszemélyként is igen sokan küldik üdvözlőlevelüket személyes ismerőseiknek és egyházunknak.

A közgyűlés színhelye a közép-angliai Leicester volt, és a szokásos gazdasági és adminisztratív tevékenységen kívül, különféle időszerű kérdésekről tárgyaltunk. Külön kiemelem az egyes ülések tárgya közül a „Tudnak-e a kis egyházak hatást elérni?”, „Kenyerről a bombák ellen” című előadásokat, valamint az újabban jelentkező kérdéseket,

mint az Angliában rohamosan szaporodó színesek beilleszkedését a hagyományos egyházi közösségekbe.

A következő évre dr. Sheila Crosskey orvosnőt választották elnöké, és megállapodtak, hogy a jövő évi közgyűlésük a Surrey megyei Guildfordban lesz.

A közgyűlésen részt vett az észak-amerikai unitárius univerzalista egyház új elnöke, dr. William Schulz is, akinek kifejeztem sajnálatomat, hogy elmaradt magyarországi útja is, de közölte, hogy erre a jövő évben mindenképpen sort kerít.

Bartók Béla

Kedves Unitárius Gyerekek!

Nagyon-nagyon köszönöm kedves leveleiteket és Márti Dávid Ferenc rajzát. Kimondhatatlan örömet szerzettetek ezzel nekünk. Boldog vagyok, hogy továbbra is szorgalmasan jártok hittan órára, és külön köszönöm Lia néninek, hogy komoly elfoglaltsága mellett, még ezt is elvállalta.

Remélem, már túl vagytok az influenzajárványon és a nehéz hazai télen.

Hogy sikerültek a bizonyítványok? Chicago Észak-Amerikában van, a Michigan-tó partján. A várost alföld veszi körül, télen nagyon hideg és szeles. De talán lassan ide is beköszönt a tavasz.

Az egyetemen nagyon sokat kell tanulni, én a doktorátusomra készülök erkölestanból, Attila egyháztörténelmet tanul.

Sok szép unitárius templomban voltunk már itt is, építészetileg sokkal modernebbek, mint az otthoniak. Látogatóinknak vannak ellátó szokásaik is, de őket is a vallásszabadság, a türelem, a jézusi példa élteti.

Majd ha hazamegyünk, sokat mesélek nektek Amerikáról, erről a hatalmas országról, ahol minden megtalálható. Virágvasárnap, nagyhét, húsvét pünkösd ünnepén, gondoltatok-e az ezekkel kapcsolatos bibliai történetekre? Jézus valóban fellámadt: lélekben és szellemében. Kétezer éve itt van köztünk. S ez a lélek segít meg titeket Budapesten, s minket itt Chicagóban.

Kellemes vakációt kívánunk mindannyiőtoknak!

Lia nénivel, Verával együtt nagyon sokszor pusztulunk titeket:

(március)

Ilona, Attila

Meghalt Dán Róbert professzor

„Mostanában túl gyorsan élünk, mert korábban túl gyorsan haltunk.” A kárpátukrajnai születésű francia zsidó író, Elie Wiesel sorai villantak föl bennünk, amikor most dr. Dán Róbert professzornak, az Eötvös Loránd Tudományegyetem Könyvtár-tudományi tanszéke vezetőjének halál-híréből értesültünk. Úgy tetszik, a példátlanul felgyorsult életforma sem oldhatja föl, nem ellensúlyozhatja a hirtelen halál meghökkentő tragédiáját.

Ötven esztendő sem élt. Alig két hónapja még jó egészségben láthattuk: munkájáról, terveiről beszélt. Alattomos belegségét csak néhány hete fedezték fel. Július 26-án köszönthették volna születésnapján. Fél-századnyi élet tudóshoz méltatlanul rövid idő. És mégis, a könyvtári katalógusban sorjázó művei, nagy érdeklődéssel kísért könyvei, tudományos írásai, megállapításai, és előadásai maradandóak, értékes életmű egészét mutatják. Sőt, elképzelései is irányadóak lehetnek.

Legismertebb dr. Dán Róbert bibliológiai és könyvtörténeti munkássága. Régi magyarországi nyomdák és nyomtatványok adatait tisztázta, összeállította a ritkaság számba menő zsidó bibliográfiai folyóiratok repertóriumát, feltárta az arab betűs nyomtatás európai útját...

Kiemelkedően fontos a reneszánsz és a reformáció korabeli szellemi mozgalmak esztétikájának fellérképezése. Az erdélyi szombatosokkal kezdett foglalkozni, Pécsi Simon, Dávid Ferenc és Bogáti Fazekas Miklós munkásságával. Am érdeklődésének köre egyre tágult, nemcsak kéziratokat, forrásokat adott ki, hanem rejtett kapcsolatokra, eladdig ismeretlen szellemi csatornákra bukkant, s végül a XVI–XVII. századi egész Európát behálózó antitrinitárius mozgalom forrásainak birtokába jutott. Ezt a mozgalmat, amely a humanizmus korában a „homo trilinguis” eszméjével indult, a kultúrák egymásba ötvöződése jellemezte, és — Dán professzor megállapítása szerint — a keleti (rabbinikus héber, iszlám–arab) hatások modern gondolatok születésére ösztönöztek. E kapcsolatok feltárása a korabeli Magyarország magas műveltségéről is hírt adott.

S végül Dán Róbert tudományszervezői tevékenységéről kell szólnunk. Széles látókörű, mindig lényegre törő tudósként megújította szakterületét és tanszékét, amelyet a szűk könyvtár-tudomány helyett a számos témakört felölelő könyvtári tudomány szintjére emelt. Azon fáradozott, hogy a különféle rész tudományok eredményeit összehangolja és továbbadja tanítványainak. Megszervezte a Dávid Ferenc emlékére rendezett siklósi konferenciát, megindította — holland — magyar közös kiadásban — az antitrinitárius (unitárius) forráskiadvány sorozatot. Tervei közt szerepelt egy judaisztikai kutatócsoport megalakítása a Magyar Tudományos Akadémia égisze alatt. Előkészítette az Akadémia nem-

rég megtartott Scheiber Sándor-emlékülését. Előadását itt már nem mondhatta el...

Raj Tamás

A Dán Róbertről szóló fenti megemlékezést a Magyar Nemzet számára egyik tanítványa és barátja Raj Tamás rabbi írta. Nyilvánvalóan a tragikus haláleset utáni sietésben került bele a megemlékezésbe az a téves mondata, hogy Dán... „az erdélyi szombatosokkal kezdett foglalkozni, Pécsi Simon, Dávid Ferenc és Bogáti Fazekas Miklós munkásságával”. Dán érdeme számunkra éppen abban rejlik, hogy rámutatott arra, hogy az erdélyi szombatoság gyökerei nem Dávid Ferenc tanításában keresendők, hanem Glirius teológiai felfogásában.

Ezt éppen Dán fejtette ki részletesen Gliriusról írt néhány éve megjelent könyvében.

Temetésén a budapesti zsidó temetőben részt vett püspökünk is dr. Kiss József főgondnok-helyettesel együtt. Püspökünk a sírnál a Bibliotheca Unitariorum alapítvány holland elnöke képviselőjében és a maga nevében búcsúzott a jeles tudóstól.

A budapesti tudományegyetem és a család közös szomorújelentőjén is volt egy téves közlés, mert Dán Róbert nem a Bibliotheca Antitrinitariorum, hanem a Bibliotheca Unitariorum alapítvány megbízásából szerkesztette a megindult kiadványsorozatot. Reméljük, hogy a többé-kevésbé nyomdakész második kötet is a tudós neve alatt fog rövidesen napvilágot látni.

Szerk.

Kötelező, vagy időszerű teológia?

Ulrich Balsigertől. (némileg rövidítve)

A felszabadítási teológia katolikus hitvallóit, mint olyanokat, kik az érvényes tanoktól elszakadtak, megbélyegezték. A Vatikán ezen állásfoglalása, mindenekelőtt saját hívei sorában világszerte tiltakozást váltott ki. Új és üdvözölhető jelenség, hogy az utóbbi időben a katolikus világ nem veszi szó nélkül tudomásul Róma állásfoglalását. A Róma alá nem tartozó egyházak nem illetékesek arra, hogy ilyen intézkedések felett bírálatot gyakoroljanak. Tekintettel kell lenniük arra, hogy a katolikus egyház, a II. vatikáni zsinati nyitás következményeként, rászorult egy a „helyes” és általános tanítás feletti felügyelet gyakorlására. Ezért az „elterő” teológiai nézetek nem egy pápa, avagy túlságosan maradi vatikáni hatóságok veszszöparipája; s az ily megnyilatkozások elítélése a hierarchikus tekintélyre alapozott egyház kikerülhetetlen kötelessége.

Érdekes, hogy protestáns részről a legtöbb kritika oly körökből hangzik el, melyek a saját területükön

felbukkanó nézeteltéréseket fájlalva arról álmodoznak, hogy a kereszténység majdan „közös hangon” fog szólni. Ez ugyan konciliáns egység lenne, melyen az értendő, hogy a felsőszintű megbeszéléseken közeledés, majd később egyetértés jönne létre, aminek alapján a tanok kötelező felfogása lehetne már kutatás tárgya. Ilyen csak többségi döntés alapján jöhetne létre, miként ez a korai egyházi koncíliumokon történt. Hogy a döntés után kisebbségben maradó eltérő értelmezők tekintetében mi legyen a megítélés — az nyitott kérdés marad. Csak nem fognak ismét eretnekszövegeket osztogatni az egység érdekében?

Nem lehet protestáns szemszögből Küngöt és másokat pártolni, követelve részükre a több szabadságot, ameddig a saját egyházban egy bizonyos „igaz”-nak nyilvánított teológiához ragaszkodnak. Azonban éppen ezt tapasztaljuk. Mily sokszor látunk akadályt a nálunk meghonosított szabadságban; sőt laza hitmegnyilvánulásnak bélyegezzük.

Az igazhitűség gondolatának gyökerei a Karl Barth-féle dialektikus teológiáig nyúlnak vissza. E tan végül is nem személyes nézetek gyűjteménye, hanem általános érvényesség igényével alkotott „egyházi dogmatika”, amit általában így is minősítenek.

E teológia a negyvenes és ötvenes években élte fénykorát. Azóta változások következtek. Új teológiák láttak napvilágot: hermeneutikai — forradalmi — Isten halála — emancipatorikus — fekete — feminista és nem utolsósorban a felszabadulási teológia. Ezek mindegyike helyeslésre és egyetértésre talált, míg valami újabb nem merült fel.

Mindez azt mutatja, hogy általános kötelező egységes teológia nem tartozik a lehetőségek birodalmába, habár nem is kevesen fáradoznak egy „Ökumenikus teológia” létrehozásán.

Egy már eredetétől fogva is sokrétű, ellentmondásoktól sem mentes írás, csak bizonyos környezet, bizonyos befolyásolási tényezők figyelembevételével lehet értelmezhető.

Különösen érvényes ez, az átértelmezés következtében létrejött felszabadulási teológiára. Különböző indítékok más-más játékszabályokat kívánnak. Azok részére, kik ilyen természetű elményeken nem mentek keresztül, érdekes és tanulságos olvasmány lehet ilyen szövegezés. De általános, kötelező „elismert” nem követelhet magának, mint más ezt megelőző teológiák sem. Teológiák jönnek és mennek, ami marad: az Üzenet. Ennek újra és újra legjobb tudásunk és lelkiismeretünk alapján kell a megvilágítására törekednünk.

(A cikk a Schweizerisches Reformiertes Volksblatt 1986. jan. 22-i számában jelent meg.)

Németből fordította:

Latin György

Jelen voltunk a csúcstalálkozón

Az amerikai unitárius univerzális-
tók *WORLD (Világ)* című lapjának
1986. évi márciusi számában egy ér-
dekes beszámolót olvastam két asszony-
tól, akik amerikai unitárius parla-
menti képviselők feleségei, és akik
— amint nyilatkozatukban elmond-
ták — önkéntes megfigyelőkként és
érdeklődőkként jelen voltak a két
államfő ismert genfi találkozásán.

Amerikában számtalan békekezde-
ményezés történik, társadalmi szinten.
Ilyen volt az a mozgalom, amelyet
Peace link (békékötlet)
címén szervezett meg 1982-ben Arkan-
sas állam szenátorának, Dale B u m -
p e r s nek a felesége, Betty. Bumper
szenátor korábban Arkansas állam
kormányzója volt.

Betty asszony elképzelése az volt,
hogy a szenátorok és parlamenti kép-
viselők feleségeit is érdekeltté kell
tenni a békéért való mozgalmakban.
Azok közé, akik csatlakoztak, tartozott
az a két asszony is, Phyllis Olin és
Cory Atkins, akik — mint már emlí-
tettük — unitárius parlamenti kép-
viselőknek a feleségei.

50 asszony vállalkozott arra, hogy
saját költségükön elrepülnek Genfbe,
és megpróbálnak érintkezésbe lépni
Reagan és Gorbacsov titkárságával,
hogy békememorandumukat átnyúj-
tassák a genfi csúcs két főszereplőjé-
nek. Phyllis Olin elmondotta, hogy
hideg időben érkeztek Genfbe, éjszaka
utaztak. Felkeresték a szovjet nagy-
követséget — mondotta —, ahol először
Arbatov úrhoz jutottunk be, aki némi
habozás után azt mondotta, hogy más-
nap délben Gorbacsov főtájtár haj-
landó az 50 tagú asszonydelegációt
rövid időre fogadni. Beszélgettünk az
újságírókkal. Először arra gondol-
tunk, hogy mindössze egy rövid kéz-
fogásra és esetleg egy közös fénykép-
felvételre kerülhet sor. Legnagyobb
meglepetésünkre a fogadás 45 percig
tartott. Gorbacsov úr vidáman jelent
meg körülünkben egy Reagannal foly-
tatott hosszabb találkozója után. Cory
Atkins asszony elmondotta, hogy ki-
jelentették: nem tüntetni jöttek, hanem
csak kérést akarnak előterjeszteni.
Nem akarnak vitatkozni, hanem csak
kérni azt, hogy a békéért tegyenek meg
mindent. Televíziós kamera örökítette
meg a jelenetet.

A találkozó befejezése után — foly-
tatta — azt mondtam az egyik szovjet
újságírónak, akivel előző nap is már
találkoztam, és beszélgettünk, hogy
rendkívül mély benyomást tett reám az
a tény, hogy a Szovjetunió vezetője
fogadott bennünket, és megnyilatko-
zása és barátságos mosolya reményt
keltett bennünk a békés jövőt ille-
tően.

A kis kezdetek, a látszólag jelenték-
telen találkozás meggyőzően jóné-
hány amerikai asszonyt — s azokat
is, akiknek később elmesélték genfi élmé-
nyeiket —, hogy békét építeni csak
jó emberek tudnak.

MANCHESTER COLLEGE OXFORD

A nagy-britanniai unitáriusok
1786-ban Manchester városában ala-
pított teológiai akadémiaja 1986.
jún. 28. — júl. 6. napjai között tar-
tandó előadássorozattal ünnepli két-
százéves fennállásának évforduló-
ját.

Az intézetet alapító dr. Thomas
Barnes három szót íratott az akkori
intézet bejárata fölé, mely ma
Oxfordban is hirdeti ugyanazokat
az eszményeket, melyeket az alapí-
tók utódaik számára az intézet fel-
adat köréül megjelöltek. *To Truth,
Liberty and Religion* — az Igazság,
Szabadság és Vallásosság szolgálata
alakult ez az intézmény, alig
száz évvel azután, hogy az anglikán
államvallásból a mai protestantiz-
mus különféle irányzatait képviselő
egyházak kiszakadtak.

Az intézet Manchesterből néhány
évtizedre York városába költözött.
Majd innen vissza Manchesterbe.
A XIX. században már London volt
a székhelye, ahol az első magyar
diák is tanult Simén Domokos sze-
mélyében, 1860–62 között.

Az intézet 1889-ben költözött
Oxfordba, ahol egy értékes alapít-
vány segítségével, a régi oxfordi in-
tézetekhez hasonló épületet és
templomot emeltek, s ahol most sor
kerül a jubileumi ünnepségekre,
melyekről egy későbbi számunkban
fogunk tájékoztatást adni.

F. J.

JAPÁN BUDDHISTÁK

Az *Új Ember* legutóbbi számában
a Kathpress jelentése alapján a vi-
lágegynáz hírei közt ismertetés je-
lent meg arról, hogy a japán budd-
histák is részt vesznek Assisiben a
béke imánon. A „Risho Kosei-
kai” buddhista világi szervezet,
Japán egyik új vallása, elfogadta a
pápai meghívást. Hatmillió hívőt
képviselek, és szervezetük egyik
alapítója, a 79 éves Nikkyo Niwano
Rómában nyilatkozott a részvétel-
ükről február végén. Az idős vallási
vezető volt a II. Vatikáni Zsinaton
az egyetlen nem keresztény meg-
figyelő.

A fenti híradáshoz csak annyit
teszünk hozzá, hogy az említett
buddhista szervezet 1969 óta tagja
az IARF-nek és elnöke, dr. Nikkyo
Niwano, a Templeton-díj egyik ki-
tüntetettje, világszervezetünknek,
pedig tiszteletbeli elnökségi tagja.
1981–1984 között aktív elnöki tisz-
seget töltött be. 1974-ben hazánk-
ban is járt, amikor is fogadta az
Állami Egyházügyi Hivatal képvi-
selője is. Ugyanakkor felszólalt a
Hőgyes Endre utcai templomunk-
ban tartott ünnepi ülésen.

A svájci segélyszolgálat negyven éves

A Hilfswerk der Evangelischen
Kirchen der Schweiz — ismert rövi-
dítésével a HEKS — negyven eszt-
endővel ezelőtt kezdte meg áldásos
munkásságát. Ennek keretében a
svájci szabadelvű protestánsok ja-
vaslatára a magyarországi unitáriu-
sokat több esztendője rendszeres
anyagi segítségben részesítik, me-
lyet egyházunk lapkiadási, lelke-
szek és özvegyek karácsonyi segé-
lyezésére, teológiai hallgatók támo-
gatása és más célokra fordít. Igen
jelentős továbbra az az ökumenikus
segítség, amit a Locarnóban mű-
ködő Casa-ban való évente 28 napos
tartózkodással, lakást és ellátást
biztosítottak egy-egy unitárius lel-
kész házaspárnak vagy egyházi vi-
lági munkásoknak.

Köszönjük az eddigi segítséget és
áldásos munkájuk folytatását kérve
szeretettel köszöntjük a jubiláló
szervezetet a negyvenesztendő év-
fordulón. Terv szerint püspökünk
július derekán személyesen fejezi ki
egyházunk háláját igaz keresztény
szeretetből fakadó munkásságukért.
Isten áldja meg eddigi és ezután
folytatódó munkásságukat.

Szerkesztőség

Sajtó tájékoztató

Az egyházi lapok szerkesztői ré-
szére ápr. 18-án előadást tartott dr.
Hantos János, a Magyar Vöröskereszt
elnöke, a szervezet székházá-
ban. Tájékoztatójában szólt a Vö-
röskereszt felelősségéről, működési
területről, belföldi feladatairól és
külföldi kapcsolatairól.

Az elnök előadásában különösen
előtérbe helyezte a veradásnak rend-
kívüli jelentőségét társadalmunk éle-
tében, és kérte a résztvevőket, hogy
az egyházi lapokon keresztül is hív-
ják fel olvasóik figyelmét a veradás
életmentő szerepére.

Orbókné Szent-Iványi Iлона kül-
földi tartózkodása miatt egyházun-
kat és lapunkat Huszti János püs-
pökhelyettes képviselte, aki az elő-
adást követő konzultációban hozzá-
szólásával is aktívan vett részt az
értekezleten.

Az 1987. évi kongresszus

Az IARF háromévenként soron-
következő kongresszusának szinhe-
lye az Egyesült Államokban, a kalif-
orniai San Francisco városa melletti
Paolo Alto egyetemének diákotthona.
A közös csoporttal utazni szándéko-
zók 1987. júl. 24-én indulnak Frank-
furtból vagy Londonból és augusztus
15-én érkeznek vissza.

HALOTTAINK

Dr. Lőrincz Ákosné Sófalvy Rózsa

A valamikor Pestlőrinc Állami Lakótelepi templomunkban — amikor még nem is volt teljesen kész — tartották esküvőjüket udvarhelyszéki népviseletben. Ez volt az új templom első esküvője.

Életük is szép és boldog volt. Bázakerettyén, Bánokszentgyörgyön keresztül vezetett Nagykanizsára, ahol március 21-én „váratlanul elhunyt” — gyászjelentője szomorú értesítése szerint.

Az orvos férj — mert felesége rosszul érezte magát — a rendelőbe ment enyhítő gyógyszerért, és amikor injekciós tűvel a kezében visszatért, már holtan találta szobájukban. Tragikus, megrázó halál.

Bácsúztatása április 9-én volt a nagykanizsai református templomban — az aranydiplomás gyógypedagógusnak — széles, nagy volt tisztelői tábora. Mozgékony, mindenre figyelmes lényét, aki ismerte, szerette.

A nagykanizsai templomi gyászistentiszteletet követően — melyen a lelkész szolgálatot Huszti János püspökhelyettes látta el — április 11-én de, a Rákoskeresztúri új köztemetőben hamvainak temetése követte a családi sírba, ahol a lelkész szolgálatot a családhoz rokonai szálakkal kapcsolódó Szász János Teológiai Intézet-i igazgató végezte a nagy számban összegyűlt budapestiek és erdélyi rokonok részvételével.

74 évet élt és halála nagy veszteség szép családjának, de fájó vesztesége egyházunknak is. Kegyelettel őrizzük emlékét.

H. J.

Dr. Elekes István

A Parkasréti temetőben április 29-én búcsúztunk. Székelykeresztúrról származott. Édesapja a székelykeresztúri főgimnáziumunknak felügyelő gondnoka, majd erdélyi egyházunknak főgondnoka. Örízte híven, élete végéig az ősi Alma Mater-hez való ragaszkodását. A vendiák találkozóknak nemcsak résztvevője, hanem nagy elfoglaltsága mellett is szervezője.

Budapestén katonatiszti pályát választ. A második világháború véres befejezésével leteszi az egyenruhát, a közgazdasági karra iratkozik, majd ennek elvégzése után jogot is végez. Szép pályát fut be. Közel két évtizede — életének ebben az utolsó szakaszában — az Agro-Industria Innovációs Vállalat főmunkatársa és okleveles árszakértőjeként dolgozik.

64 évesen készült nyugdíjba 1986. május 1-jével, de ebben a kegyetlen halál 16 nappal megelőzi. Nem éri meg a nyugdíj esendős pihenését. Április 14-én este szíve utolsót dobban és hitvese az íróasztalra borulva holtan találja.

Temetésén nagy részvét volt. A még élő, egykori székelykeresztúri diákok csaknem teljes létszámban ott voltak ravatala mellett. A temetési szolgálatot Huszti János lelkész, püspökhelyettes végezte.

Felesége, fia, leánya, menyje, veje és két unokája feledhetetlen emlékü családfőt veszített benne. Egyházunknak is nagy vesztesége halála. A család gyászából osztozva őrizzük emlékét.

H. J.

Abrudbányai Rédiger Elemér

A Rédiger család a lengyel menekült unitáriusok közt származott Erdélybe a XVII. században. Közülük többen unitárius papként szolgáltak. Ő maga is a szabédi költőpap, Rédiger Géza tizedik gyermekeként 1889-ben született Bőllőnben, mert édesanyja odavolt. Az unitáriusok székelykeresztúri és kolozsvári gimnáziumában tanult, majd jegyzői oklevelet szerezve, munkás élete jelentős évtizedeiben a Pest megyei Vasad község jegyzője volt. Innen vonult nyugalomba, és mind nyugdíjas, az Orvostudományi Egyetem gerontológiai intézetének volt megbecsült munkatársa.

Feleségével 71 esztendővel éltek együtt. Isten nem áldotta meg gyermekkel, de unokahúgának 10 éves korától kezdve gondos nevelője volt. Mária apjaként tisztelte hosszú élete során. 90. születésnapján egyháza képviselőjében püspökünk lakásán látogatta meg, amikor is még jó egészséggel, szívesen beszélt a múlt időről. 97. életévében hunyt el. Hamvait az őt alig néhány nappal túlélt felesége hamvaival együtt temették el a rákoskeresztúri családi sírba.

Temetésén dr. Ferencz József püspök szolgált. Szász János lelkész Rédiger Géza egyházi énekeivel búcsúztatta. A feleséget Farkas József református lelkész temette.

F. J.

Sajtótájékoztató a MUOSZ-ban

Időszerű népgazdasági kérdések volt a címe annak az előadásnak, amelyet Hunos Péter, az Állami Tervbizottság titkára tartott a Magyar Újságírók Országos Szövetségének (MUOSZ) székházában az Egyházi és Felekezeti Lapok Szakosztálya tagjainak. Az előadó átfogó képet adott gazdaságunk mai helyzetéről. Elemezte gazdaságunk fejlődésének tendenciáit, szolt a VII. ötéves terv kidolgozásának szempontjairól, s arról a széles körű társadalmi összefogásról, amely a terv megalkotását megelőzte.

Az előadás után a feltett kérdések nyomán élénk eszmecsere bontakozott ki.

ÚJ KÉPVISELŐK

A Parlament legutóbbi ülésén beöltöztek a közös listán választott és időközben elhalt képviselők ne-

Kádár János Zagorszkban

Kádár János, aki magyar pártküldöttség élén vett részt a Szovjetunió Kommunista Pártja legutóbbi kongresszusán Moszkvában, ellátogatott Zagorszkba is. A kolostorváros nevezetes városi múzeumában megtekintette a kiállított ikonok és egyes kegytárgyak gyűjteményét. Ellátogatott a pravoszláv egyház teológiai akadémiájának működés-gyűjteményeibe is. Találkozásuk során beszélgetést folytatott Pityirim érsekkel, a moszkvai patriarcátus egyik vezetőjével és munkatársával.

lyeit, egyhangú szavazással, a Hazafias Nepfront javaslata alapján. A képviselők egyhangúan dr. Schöner Alfred főrabbi és Boldizsár Ivánt, a New Hungarian Quarterly főszerkesztőjét választották sorukba.

Imádság a békéért

Az IARF márciusi tanácsülésén javasolták, hogy a taggyházak esatlakoznak ahhoz az egyetemes mozgalmhoz, hogy 1986. október 27-én vasárnap a világ békéjéről prédikáljon a lelkész és előtte való héten imáinkban mindnyújan ugyanezért a gondolatért fohászkodjunk.

IARF nemzetközi vasárnap

A márciusi tanácsülés felhívta és ennek betartására kéri a taggyházak gyűlékezeteit, hogy 1987. február 8-án emlékezzenek meg arról a testvéri kapcsolatról mely a keresztény és nem keresztény taggyházakat összeköti.

Lapunk idei első számában felhívást intéztünk külföldön élő olvasóinkhoz, kérve segítségüket. Az első válasz Bartók Pétertől érkezett, aki 100 dolláros csekkel kíván gondjainkon segíteni. A következő adomány Kölnből érkezett, dr. Weress Miklós orvos küldött 500 Ft-ot.

A hazai befizetések élén a dr. Emmerth Imre által vezetett baráti turistacsoport áll, akik — három család — 3000 Ft-ot adományoztak. 1000-1000 forintot adományoztak dr. Szankóczy Zoltán édesapja emlékére, Kalmár Imréné és családja Simonfáról, dr. Gratzl Ferencné néhai Rédiger Elemér emlékére halás szeretettel. 500 Ft-ot adományozott dr. Péter Ferenc. Különböző összegű adományokat kaptunk a következőktől: András Tibor, Béla Balázs, Dezső Károlyné, Fülöp Júlia, Mészárosné Tófalvi Julianna, Simon Gergely (Érd), dr. Gellérd Judit.

Köszönjük a támogatást és várjuk a további adományokat.

Szerkesztőség

Hírek

BAKÓ ISTVÁN KITÜNTETÉSE

Bakó Istvánnak, az Állami Egyházügyi Hivatal főosztályvezetőjének az Április Negyediké Érdemrendet adományozta az Elnöki Tanács Magyarország felszabadulásának 41. évfordulóján. (MK)

Niederstein Péter taminsi — svájci — lelkész, néhai Filep Imre h. püspök barátja, családjával együtt rövid látogatást tett Budapesten. Ápr. 17-én de. prédikált Nagy Ignác u. templomunkban püspökünk tolmácsolása mellett. A taminsi gyülekezet 500 svájci frankot adományozott az egyházi központnak az elmúlt időben végzett templomjavítási kiadásokhoz való hozzájárulásként. Köszönjük.

Hódmezővásárhelyen és Szegeden jún. 7-8. napjain püspöki vizitációt tartott és istentiszteleti szolgálatot végzett Szegeden és Hódmezővásárhelyen Huszti János püspök-helyettes.

Özv. Ágoston Józsefné elhunyt. Temetésén beteg férje Ágoston József th. presbiterünk nem vehetett részt, gyermekei és unokái és a népes rokonság körében Bencze Márton lelkész búcsúztatta. Ágoston József és fia János 500-500 Ft-ot adományoztak az Unitárius Élet és a nyugdíjintézet javára.

Dr. Lékal László bíboros, esztergomi érsek melegehangú levélben küldött karácsonyi és újévi üdvözlőket püspökünknek, főgondnokunknak és egyházunknak — mely válasz volt egyházunk köszöntésére.

Dr. Fábián János kanonokot, a Mátyás-templom plébánosát nevezte ki dr. Lékal László bíboros a Bagi István püspök elhunytával megüresedett budapesti római katolikus teológiai főiskola rektorává.

Poggi érsek a Vatikán külügyi irodájának vezetője márc. első napjaiban újra hazánkban járt Lékal László bíboros meghívására. Fogadta őt Miklós Imre államtitkár, az Állami Egyházügyi Hivatal elnöke is.

Orbán Balázsnak Torda város és környéke című igen értékes munkája két kötetben újra megjelent a Pro Memoria Történelmi és Művelődéstörténeti Zsebkönyvtár sorozatban. A két kötet ára mindössze 98 Ft. A kötetet Katona Tamás szerkesztette és gazdag anyagot tartalmazó utószót írt hozzá Lászlóffy Aladár. A könyvet az érdeklődők figyelmébe ajánljuk.

A Protestáns Könyvesbolt unitárius kiadású könyveket és az Unitárius Életet is árusítja. Nyitva hétfő kivételével a Ráday u. 1. alatt

Az Új Élet a magyar izraeliták lapja ápr. 15-i számában szép ismertetés jelent meg a váratlanul elhunyt Dán Róbert professzor-ról. A temetésről szóló ismertetés megemlékezik püspökünk búcsúszavairól is, sajnos ott is tévesen írták azt, hogy Dán a Bibliotheca Antitrinitariorum szerkesztője volt, a Bibliotheca Unitariorum helyett.

Útő Endrét eddig mint az Operaház énekesét tiszteltük. Most új oldaláról ismerhettük meg, mikor arról értesültünk, hogy a kiskunhalasi művelődési központban képzőművészeti alkotásait mutatta be. Az ápr. 17-i megnyitón a kiállítást dr. Bánszky Pál a Bács-Kiskun megyei múzeumok igazgatója nyitotta meg, a kiállító pedig Kodály népballada- és népdalfeldolgozásából énekelt a megnyitón a résztvevőknek.

A liturgiai reformmozgalmakról lapunk első számában megjelent közléshez eddig csak egy hozzászólás érkezett Szathmáry Miklós budapesti hívüktől. Várjuk a további észrevételeket s akkor a témára visszatérünk.

A Bajor János lelkész-püspökhelyettes által szerkesztett „Egyházunkról röviden” című kiadvány ma is kapható szerkesztőségünk-nél, és egyes egyházközségeknél is még vannak megmaradt példányok. Így újabb kiadására egyelőre nincsen szükség.

Napjaink címen jelenik meg a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Tanácsirodalmi és művelődési lapja. Az idei 4. számban jelent meg dr. Medvigy Endre tanulmánya „Álom volt s az marad: álom a világon”, melyet bevezetőként írt Sinka István ismeretlen 12 verse elé, melyeket a folyóirat ugyancsak közölt.

A tavaszi bányaszerencsétlenség áldozatairól együtt sírtunk a szenvedő családtagokkal, akiknek mi is vigasztalódást kívánunk.

Halászhajót fedeztek fel a Genezáreti-tóban, mely állítólag Jézus korában süllyedhetett el — írja az egyik katolikus sajtószolgálat.

Amerikai tudósok és egyházi személyek is tiltakoztak az amerikai elnöknek csillagháborús tervével ellen. Köztük ott voltak az amerikai unitáriusok vezetői is.

Dr. Udvardy József szeged-csanádi katolikus megyés püspök betöltötte 75. életévét. Mi is szeretettel köszöntjük e neves évfordulón.

A televízióban előadásorozat hangzott el a Bibliáról. Örvendünk annak, hogy az ilyen adások révén a hívő ember megismeri a marxisták véleményét a Bibliáról. Idézzük Geese Gusztáv vallástörténészt, aki azt mondta, hogy „a nem hívő is tanulmányozhatja a Bibliát, mint olyan emberi alkotást, amelyben egy ezredév vágya, törekvése, fájdalma és elképzelései nyilvánulnak meg, hol egyszerű, botladozó szavakkal, hol pedig költői szárnyalással”.

Képviselő Tanácsunk április 10-én tartott ülésében foglalkozott egyházunk könyvkiadási problémáival. Felvetődött az a gondolat is, hogy 12 színes levelezőlapot tartalmazó leporollóban mutassuk be magyarországi unitárius templomainkat.

Szaggatott Krónika címen jelentek meg Tardy Lajos ismert történésznek, a török irodalom egyik legjelesebb ismerőjének emlékezései, melyeket olvasóinknak is figyelmébe ajánlunk (Szépirodalmi Kiadó).

A Magyar Kurir, a római katolikus sajtó könyvismertetője ápr. 1-től kéthetenként német és francia nyelvű összefoglalóban tájékoztatást kíván adni a külföldi katolikus sajtónak.

Az Ökumenikus Tanács febr. 12-én tartott ülésén a lemondott eddigi főtitkár dr. Ottlyk Ernő ny. püspök helyére dr. Görög Tibor evangélikus-lelkészt választották meg.

Sándor Margit nyugdíjas hívünk egyik legszorgalmasabb olvasója lapunknak. Érdekes megjegyzéseket és észrevételeket fűzött az egyes elolvasott írásokhoz. Örömmel látta a pesti templom megújított templom képét.

Keres olyan jószándékú unitárius asszonyt, aki hetente egy alkalommal — szerény díjazás ellenében — elvégezné helyette a bevásárlásokat és rendben tartaná kis lakását, mert ő sajnos betegsége miatt mozgássérült s lakását nem tudja elhagyni. Szent-Iványi Iona lelkész szerkesztőségünkhöz írt levelében meleg üdvözlőket küldte Sándor Margit testvérünknek, akit korábban többször meglátogattott.

„Elekes Lajos a hódmezővásárhelyi egyházközség kebltanácsosa, fia ifj. Elekes Lajos segítségével, folyamatosan segítik — társadalmi munkával — az egyházi épületek karbantartását, s dr. Erdős Mihály gondnokkal karöltve részt vesz mindazokban a munkálatokban, melyekkel előkészítik a Romániából kitelepülő Kiss Mihály lelkész fogadását.

Isten áldja meg áldozatkész munkájukat.”

Külföldi hírek

II. János Pál pápa rézbőrű püspököt nevezett ki az USA New Mexico államának Gallup városában az indián atnaki törzsből származó Donald Pellott személyében. A 40 éves segédpüspököt utódlási joggal nevezte ki szolgálati helyére a pápa.

A CANADIAN UNITARIAN-ból értesültünk, hogy az idei évben a világi elnöki tisztet Elinor R. Knight asszony tölti be. A torontói unitárius gyülekezetből, Chris Raible lelkész visszavonult az aktív szolgálattól. Raible lelkész 1974-ben hazánkban is járt, és felszólalt a Hőgyes u. templomban tartott ünnepélyen, ahol a kolozsvári IARP ülésre utazó küldöttek szerepeltek.

ÉRDEKVÉDELEM A VATIKÁNBAN. A Vatikán világi alkalmazottai csatlakoztak egy nemzetközi szaksszervezeti szövetséghez. Arra hivatkozva, hogy a fizetésekéről és más munkakörülményekről való tárgyalási jogukat a vatikáni illetékesek nem ismerik el, az 1700 tagot számláló Vatikáni Civil Alkalmazottak Egyesülete belépett a brüsszeli központú Szabad Szakszervezetek Föderációjába. Mariano Cerullo, az egyesület elnöke a nemzetközi szervezethez való csatlakozást azzal indokolta, hogy így erősebbek a bérviták során.

The Tablet

A PIARISTA RENDFŐNÖK LÁTOGATÁSA. Február 1. és 5. között hazánkban tartózkodott José Maria Balcells, a piarista rend generálisa. Látogatása során találkozott Lékal László bíborossal, esztergomi érsekkel és a magyar katolikus egyház több más vezetőjével. A piarista rendfőnököt fogadta Miklós Imre államtitkár, az Állami Egyházügyi Hivatal elnöke. MTI

UNITÁRIUS ÉLET

Laptulajdonos
a Magyarországi Unitárius Egyház

Felelős szerkesztő és kiadó:
Dr. Ferencz József

Felelős szerkesztőhelyettes
Szent-Iványi Iona

Szerkesztő a szerkesztőbizottság
V., Nagy Ignác u. 4. Budapest, 1055
Telefon: 113-094

Terjeszti a Magyar Posta. Előfizethető bármely hírlapkiadó postahivatalnál, a hírlapkiadóknál, a Posta hírlapüzleteiben és a Hírlapelőfizetési és Lapellátási Irodánál (HELI) Budapest V., József nádor tér 1. — 1900 —, közvetlenül vagy postautalványon, valamint átutalással a HELIR 215-96 162 pénzforgalmi jelzőszámmal.

Évi előfizetési díj 60,— forint
Egyes szám ára 10,— forint

INDEX: 25.842

Egyetemi Nyomda — 86.4862 Budapest, 1986
Felelős vezető: Sümeghi Zoltán igazgató

HU ISSN 0133-1272